

29.9.3

86a (משנה ד) → 87a (סיום הפרק)

1. ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך פתית למאור להעלות נר תמיד: שמות כז, כ
2. ועשון סלת בלול בשמן פתית רבע ההין ונסך רבעית ההין זין לכבש האחד: שמות כט, מ
3. צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך פתית למאור להעלות נר תמיד: ויקרא כד, ב
4. ויעש לבית חלוני שקפים אטמים: מלא ו, ד
5. מחוץ לפרכת העדת באהל מועד יערך אתו אהרן מערב עד בקר לפני ה' תמיד חקת עולם לדורותיכם: ויקרא כד, ג
6. והקרבתם אשה עלה לה' פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם: ומנחתם סלת בלולה בשמן... במדבר כח, יט-כ
7. ובראשי חדשיכם תקריבו... תמימים: ונספיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לכבש זין זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה: במדבר כח, יא, יד
8. אל תרא זין כי יתאדם כי יתן בכוס עינו יתהלך במישרים: משלי כג, לא
9. ונתן מטר ורעד אשר תזרע את האדמה ולחם תבואת האדמה והיה זשון ושמן ורעה מקניד ביום ההוא פר נרחב: ישעיהו ל, כג
10. על חומתך ירושלים הפקדתי שמרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכרים את ה' אל דמי לכם: ישעיהו ס, ו
11. אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: תהלים קב, יד
12. בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס: תהלים קמז, ב
13. כי בחר ה' בציון אנה למושב לו: תהלים קלב, יג

I ד משנה ד: "pecking order" of olive oil

a There are three harvests: each has 3 stages

i Harvest 1: (ripen quickest, as they are atop the tree and exposed to sun) –

1 Stage 1: leave atop tree, crack open & place in basket and it seeps down (ר' יהודה – around basket and it seeps in)

(a) Question: is opening word מגולגין or מגורגין?

(b) Answer: ברייתא which explicates our משנה uses מגולגו

(i) Note: this ברייתא has כתישה, per ר' יהודה, but atop the basket per רבנן

(ii) Solution: author accepts ר' יהודה for one thing but dissents regarding style of collection basket

2 Stage2: place under pressboard (ר' יהודה – under rocks)

3 Stage3: grind and put back in press

ii Harvest2: ripened later, need more sun-ripening

1 Stage1: lay out on roof to gain more sun, crack open place in basket etc. as per above

2 Stages2and3: as per above

iii Harvest3: ripened last, need to be softened and then sun-ripened

1 Stage1: let sit in olivepress until it softens, then put on roof for more sun etc. as per above

2 Stages2and3: as per above

b Each harvest: 1st stage is used for מנורה; 2nd and 3rd are used for מנחות

II ה משנה ה: comparing hierarchical status (A, B, C are harvests; 1, 2, 3 are stages)

a Alignment: A1 is highest; B1::A2; C1::B2::A3; C2::B3; C3 is lowest

i Note: "equal" is for מנחות, as only the stage 1 oil is fit for מנורה

b Note: מנחות should, by rights, require finely ground oil; ק"ו:

i If: מנורה, which is not consumed, has שמן זית זך; certainly מנחות should require that

ii However: v. 1 indicates that only the מנורה requires it

1 ברייתא v. 1 uses זך, meaning "pure"; ר' יהודה focuses on כתיית, meaning smashed

(a) However: we might think that מנחות may not use this high standard of oil

(b) Therefore: v. 2 indicates כתיית for שמן למנחה

(c) Rather: the תורה only requires it למאור (v. 1) to spare ישראל's funds

(i) Per: ר'א's teaching (from ה'ס command to משה that he give drink to בני and their cattle)

c Tangential: אגודות that the מנורה is not for light for ה' (וכי לאורה אני צריך?), but testimony that the שכניה rests there (vv. 3-5)

i Including: שחון also not for ה'ס "appetite"

ii And: description of windows built by שלמה, narrow on inside, wider on outside – not letting light in (v. 4)

1 Testimony: that the western candle is the first lit yet the last one to go out

- III sources of wine – קרותים and הטולים were “A” level; “B” was בית לבן, בית רימה, בית (mountains) and כפר סגנה (valley)
- a *Note*: it may be brought from anywhere, but these were the usual source-vineyards
 - b *Categorically excluded*: vineyards which require fertilizer, which are irrigated and those with vegetables planted
 - i *If*: they brought from any of these – valid
 - c *הליוסטון* (wine from dried-out grapes): shouldn't bring, but accepted בדיעבד
 - d *Old wine*: רבי forbids; חכמים accept
 - i *רבי's reason*: v. 7 compares כבש to wine; just as כבש must be yearling, so too wine must be within its year
 - 1 *Challenge*: then, just like כבש, if older should be rejected (it isn't, per ברייתא which forbids bringing 2-year old wine, which follows רבי, yet allows that if brought, it is accepted)
 - 2 *Rather*: רבי's reason follows v. 8 (presumably, redness fades a bit after year)
 - e *Invalid types*: sweet, smoked or cooked (boiled) – even בדיעבד
 - i *Challenge*: הליוסטון (presumably fruity) is accepted בדיעבד
 - ii *Resolution1* (רבינא): combine statements and delete ואם הביא כשר
 - iii *Resolution2* (ר' אשי): if dried due to sun (הליוסטון), accepted (בדיעבד); if sweetened by fruit – rejected
 - f *Vineyards*: may not bring from trellised arbors; only bring from “foot” vines and from vineyards which are עבודין
 - i *Note*: עבודין means that it is worked on (pruned, weeded etc.) twice a year
 - 1 *Story*: ר' יוסף had such a vineyard and it produced very strong wine (double intensity of usual)
- IV Storage and distribution of wine:
- a *Storage*: do not store in overly large barrels, rather in medium size barrels
 - i *ברייתא* lists three types – כדיות (flasks), לודיות (Lyddan barrels) and בינוניות (mid-size); not stacked
 - b *Filling*: they do not fill to top of barrel, so as to allow the smell to circulate
 - c *Removal*: not from top (yeasty detritus) nor from bottom (dregs) – rather from middle third
 - d *Inspection*: גזבר holds stick out; when yeasty detritus begins to come out of tap, he taps stick and they close spigot
 - i *ברייתא*: if the tap starts to put out dregs, he also taps with his stick
 - ii *Question*: why not just say “stop”?
 - 1 *Answer*: just as speaking is helpful when grinding spices, it is harmful for processing wine
 - e *יהודה*: if יוסי בר יהודה קמחין (yeasty detritus) is in the wine, it is invalid, per vv. 6-7 (תמותה applies to wine as well)
 - 1 *Question* (ר' יוחנן): does someone who sanctifies these bad wines incur this punishment?
 - (a) *Lemma1*: it is a “בעל-מום”
 - (b) *Lemma2*: the rule only applies to animals – תיקו
- V Sources for animals (ברייתא): rams from מואב, lambs from חברון, calves from the שרון, birds from הר המלך
- a *יהודה*: lambs must be as wide as they are high, per v. 9
 - b *Tangential אגדה*: describing constant words of שומרי החומות (v. 10) after חברון (vv. 11-12) and before חברון (v. 13)